

F Ø R Ø Y A SOCIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 23.

Leygardagin 17. august 1940.

14. árg.

Í djevlaklóm.

Áðrenn bardagan, ið nú fer fram, var eitt tilíkt økonomiskt kríggj landanna millum, at menniskjuni vóru við at kvala seg inni. Hitt politiska málið í øllum londum var innigyrðing: einki ella minst møguligt at keypa frá hvørjum øðrum. At hitt vissasta úrslit av hesum politikki var, at allur samhandil landanna millum mátti stæðga, og hvørt landið í sær komi at brenna inni við sínum yvirskotsvørum, ið vanligu úttan høvdu verið seldar landanna millum, sýntist fáur og eingin at leggja sær í geyma. Vit vita, hvussu torført tað er at sleppa av við okkara fisk, hvussu ólukkuliga illa Danir vóru staddir viðvíkjandi teirra fleskasølu, hvussu lond sum Brasilia, Kanada og mong onnur máttu annaðhvørt týna tær fullu lødurnar ella lata tær framleiddu vørurnar verða liggjandi og spillast. Deils vildu produsentarnir ikki selja undir ein vissan prís, og deils kundu teir ikki finna fríar keyparar í øðrum londum. Og so hendi tað, at framleiðslan mátti stæðga — og allir teir arbeiðarar, ið høvdu haft framleiðsluarbeiði, gjørdust arbeiðsleysir, mistu sína fortjenastu, sína keypikraft. Og teir, ið høvdu arbeitt við at framleiða tað, ið hesir teirra kammirátar, ið vóru vorðnir arbeiðsleysir, høvdu orkað at keypt, gjørdust so eisini arbeiðsleysir, mistu teirra keypikraft, teirra lívsevni. Soleiðis rann hitt vanlukkuliga arbeiðsloysishjólið við sterkari og sterkari ferð, og vit vóru komin at liva í einari verð við troti uppá breið, hóast óendaligar flotur

lógu ódyrkaðar, og túsundir av traktorum og øðrum veltingartólum og milliónur av menniskjum stóðu fyri einki og bíðaðu eftir og bóðu um at sleppa til arbeiðis. Vit vóru í eini verð við neyð og vesældomi fyri milliónur av menniskjum.

Svongd og heimloysi lá sum ein marra og trýsti deyðamerki á heimin, allan sum hann var. Hitt forbannaða privatkapitalistiska stýrslagið færdi mannaættina longri og longri út í vesældómin hvønn einasta dag, ið fór aftur um, og ferðin, undirgonguferðin gekk skjótari og skjótari. Hvør einasti róligt og greitt hugsandi maður var fullkomuliga greiður yvir, at ífall fólkið ikki orkaði sjálvviljað at banna hitt teymaleysa kapitalistvaldið til heljar og innføra eina nýggja socialistiska verðaldarskipan, ið setti menniskjur og maskinur til eitt planøkonomiskt arbeiði, ið framleiddi ivaleyst til øll, vildi onnur av tveim av teim ræðuligastu vanlukkum henda heiminum: Heimskollvelting við bál og brandi ella eitt alttýnandi heimskríggj.

Kapitalisman vildi ikki sleppa sínum djevlataki, ella rættari: hin stóra fjøldin orkaði ikki at slíta seg úr hennara djevlaklóm — og verðin kom tí út í hetta ræðuliga ragnarok, ið nú fer fram á landi, í loftinum, á og undir havinum.

A. T. á Tveroyri

selur en gros til bfiligastu prísir.
Keypmgan spyrji um prísir!

Ænsa eftir heilsuni. - Et Smørlika!

Melin — Skálavík.

Hvat verður gjørt fyri tey fátæku í Føroyum?

Eg hitti nú um dagirnar eina einkju, sum segði mær frá, hvussu hennara lív fer fram í neyð og armóð. Hon hevur tvey smá børn at føða og klæða, og einki hevur hon at liva av úttan tann litla einkjubarnapening, ið bert er 20 krónur um mánaðin — 22 oyru um dagin til hvørt fólk í húsinum. Hetta er hvørki til at liva ella doyggja av, og har aftrat kemur, at henda einkjan ikki eigur húsin ella rættari sagt má rinda rentur og avdrátt av láni fyri húsin.

Kann hitt føroyska samfelagið forsvara at lata einkjur og fadírleys børn lifa slíka neyð sum henda umtalaða einkja og hennara børn?

Søgan um hesa einkju er tann, at maðurin doyði út av seingini. Hann meinti sjálvur, at sjúkan, hann hevði, var komin av einum breki, sum hann fekk eina ferð hann var dottin undir arbeiði sínum, og tað sama meintu og vitnaðu hansara arbeiðsfelagar aftaná, at maðurin var deyður; men læknin vitnaði, at maðurin var deyður av lungnabruna; og tí kundi einkjan ongan pening fáa frá vanlukkutryggingini. Men hvat munur er ímillum at missa mannin av lungnabruna ella av vanlukku á annan hátt? Situr ikki einkjan lífa illa eftir fyri tí? Ella hvi fáa ikki slíkar einkjur studning á sama hátt sum aðrar einkjur? Høvdu tær enntá fingið hægri studning ifylgju lóg um studning til børn av einkjum, so var tað neyðaleyst. Men heilt at tveita slíkar einkjur og teirra børn fyri vág